

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2023 r.
w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.),
sprawy **K. F.**,
skazanego z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 18 maja 2023 r., sygn. IV Ka 60/22,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Wadowicach
z dnia 16 kwietnia 2019 r., sygn. II K 239/17,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego K.F. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

K. F. został oskarżony o to, że w dniu 2 października 2016 r. w [...], woj. [...], umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym, określone w art 3 ust. 1, art. 16 ust. 1, 2, art. 19 ust. 1, art. 20 ust. 1, art. 23 ust. 1 pkt 1, art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu

drogowym w ten sposób, że jako kierujący samochodem osobowym marki [...] o nr. rej. [...] znajdując się pod wpływem środka odurzającego – substancji psychotropowej z grupy kannabinoli, tj. delta-9-tetrahydrokannabinolu w stężeniu 8,5 ng/ml oraz kwasu delta-9-tetrahydrokannabinolowego (metabolit delta-9-tetrahydrokannabinolu) w stężeniu 82,7 ng/ml jadąc ulicą [...] w kierunku miejscowości [...] nie zachował szczególnej ostrożności przez niedopełnienie obowiązku zmniejszenia prędkości w obszarze zabudowanym ograniczającym prędkość do 50 km/h oznaczonym znakiem drogowym „obszar zabudowany” D-42 poruszając się z prędkością wynoszącą około 100 km/h, podczas pokonywania łuku drogi utracił stateczność kierunkową nad prowadzonym pojazdem, w wyniku czego zjechał na przeciwny pas ruchu doprowadzając do czołowego zderzenia z prawidłowo jadącym z kierunku przeciwnego samochodem osobowym marki [...] o nr. rej. [...], skutkiem czego kierujący pojazdem [...] G. M. doznał ciężkich obrażeń ciała określonych w art. 156 § 1 ust. 2 k.k. w postaci między innymi obrażeń śródczaszkowych mózgu, tj. obrzęku mózgu, krwawienia podpajęczynówkowego i stłuczenia mózgu, rozmiękania i martwicy tkanki mózgowej oraz krwawienia do dolnych dróg oddechowych, stłuczenia płuc, w następstwie których zmarł w dniu 4 października 2016 r., tj. o czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wadowicach z dnia 16 kwietnia 2019 r., sygn. II K 239/17, oskarżony K. F. został uznany winnym popełnienia zarzucanego mu aktu oskarżenia czynu z tym, że przyjęto, iż jechał z nadmierną prędkością niedostosowaną do warunków na drodze, to jest z prędkością nie mniejszą niż 86 km/h oraz z opisu czynu wyeliminowano art. 16 ust. 1, 2 i art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, to jest występkę z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. sąd ten skazał go na karę 4 lat pozbawienia wolności (*pkt 1*). Ponadto sąd orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio zobowiązując oskarżonego do zwrotu dokumentu prawa jazdy do właściwego Wydziału Transportu i Komunikacji (art. 42 § 3 k.k. i art. 43 § 3 k.k.) (*pkt 2*) oraz środek kompensacyjny w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę poprzez zapłatę na rzecz M. M., B. M. i I. M.

solidarnie kwoty 12.000 zł (art. 46 § 1 k.k.) (*pkt 3*), a także rozstrzygnął w przedmiocie kosztów sądowych w sprawie (*pkt 4 i 5*).

Na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Wadowicach, Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 15 czerwca 2020 r. w sprawie o sygn. IV Ka 1088/19, utrzymał w mocy wyrok sądu pierwszej instancji.

Od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie, kasację wywiódł obrońca K. F.. Po jej rozpoznaniu, wyrokiem z dnia 25 listopada 2021 r. Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. IV KK 83/21 uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie w postępowaniu odwoławczym.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy oskarżonego K. F., Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 18 maja 2023 r. w sprawie o sygn. IV Ka 60/22, (*I*) zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Wadowicach z dnia 16 kwietnia 2019 r., sygn. II K 239/17, w ten sposób, że do opisu przypisanego oskarżonemu w punkcie 1 czynu z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. dodał, iż w chwili czynu kierujący pojazdem [...] G. M. nie miał zapiętego pasa bezpieczeństwa i w ten sposób przyczynił się do skutków wypadku (*pkt 1*), obniżył wymierzoną oskarżonemu w punkcie 1 karę pozbawienia wolności do 3 lat (*pkt 2*), uchylił w punkcie 2 orzeczone zobowiązanie oskarżonego do zwrotu dokumentu prawa jazdy do właściwego wydziału komunikacji i z podstawy prawnej tego punktu przepis art. 43 § 3 k.k. (*pkt 3*) zaś (*II*) w pozostałym zakresie wyrok ten utrzymał w mocy, a także (*III i IV*) rozstrzygnął w przedmiocie kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Wyrok sądu drugiej instancji wydany po ponownym rozpoznaniu sprawy po raz kolejny zaskarżył kasacją w części, to jest w zakresie pkt. I.2, II i III na korzyść skazanego jego obrońca, zarzucając we wniesionym od orzeczenia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 18 maja 2023 r. nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia uchybienie mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia polegające na rażącym naruszeniu prawa procesowego, tj. art. 5 § 2 k.p.k., poprzez brak rozstrzygnięcia niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego, albowiem sąd drugiej instancji przyjął, iż „to nieprawidłowa technika

jazdy oskarżonego była wyłączną przyczyną zaistniałego wypadku i spowodowała nieodwracalny skutek w postaci śmierci G. M.”, podczas gdy w opinii Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie z dnia 2 marca 2023 r. wskazano, iż pokrzywdzony doznał śmiertelnych obrażeń na skutek uderzenia głową w wewnętrzną powierzchnię dachu samochodu [...], zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że gdyby G. M. był zapięty pasem bezpieczeństwa, to nie uderzyłby głową w wewnętrzną powierzchnię dachu samochodu, a w takiej sytuacji nie doznałby tak poważnych obrażeń głowy i biegli wskazali także, iż nie są w stanie bardziej precyzyjnie odpowiedzieć na pytanie, na ile mniejsze byłyby dla pokrzywdzonego skutki zdarzenia gdyby był zapięty pasem bezpieczeństwa, zatem prawidłowe zastosowanie przepisu art. 5 § 2 k.p.k. doprowadziłoby do przekonania sądu, iż w realiach niniejszej sprawy wystąpiła nieusuwalna wątpliwość, której rozstrzygnięcie na korzyść oskarżonego skutkowałoby brakiem przypisania skazanemu skutku w postaci śmierci pokrzywdzonego, co powinno mieć wpływ na wymiar kary wymierzonej skazanemu (*pkt 1*), a w konsekwencji powyższego zarzucając rażąco niewspółmierność orzeczonej wobec skazanego kary 3 lat pozbawienia wolności, bowiem przy wyeliminowaniu wskazanego uchybienia, orzeczona wobec K. F. kara byłaby względniejsza (*pkt 2*).

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania. Ponadto, na podstawie art. 532 § 1 k.p.k. wniósł o wstrzymanie wykonania zaskarżonego orzeczenia do czasu rozpoznania kasacji.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w Krakowie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego K. F. okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, a Sąd Okręgowy w Krakowie – rozpoznający powtórnie sprawę K. F.– nie dopuścił się podniesionego przez autora nadzwyczajnego środka zaskarżenia rażącego naruszenia prawa procesowego, tj. art. 5 § 2 k.p.k., mogącego mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia ani rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec skazanego kary.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie o sygn. IV KK 83/21 wskazał przyczyny, dla których pierwsza złożona w sprawie kasacja obrońcy K. F. okazała się zasadna oraz zasygnalizował naruszenia, których dopuścił się sąd *ad quem* rozpoznając apelację. W uzasadnieniu kasatoryjnego wyroku najwyższy organ władzy sądowniczej sformułował także zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania przed - ponownie rozpoznającym sprawę - Sądem Okręgowym w Krakowie, a to podjęcie działań, zmierzających do uzyskania dowodu z kompleksowej opinii zespołu biegłych z zakresu badania wypadków drogowych i biegłych lekarzy z zakresu medycyny urazowej, rozstrzygając w oparciu o nią, czy wątpliwości odnośnie do tego, czy pokrzywdzony G. M. miał zapięty pas bezpieczeństwa są możliwe do usunięcia, a w razie ustalenia, iż nie miał on zapiętego pasa, na ile mniejsze byłyby dla pokrzywdzonego skutki zdarzenia, gdyby obowiązku jego zapięcia dochował. Sąd Okręgowy w Krakowie rozpoznając sprawę ponownie w postępowaniu odwoławczym zastosował się do zapatrywań prawnych i wskazań najwyższej instancji sądowej.

Jak wynika z akt niniejszej sprawy, rozpoznając ponownie sprawę skazanego K. F., Sąd Okręgowy w Krakowie (sygn. IV Ka 60/22) celem jednoznacznego ustalenia czy pokrzywdzony nie zastosował się do obowiązku kierowania pojazdem z zapiętym pasem bezpieczeństwa i w konsekwencji wyeliminowania wątpliwości w zakresie okoliczności związanych z ewentualnym przyczynieniem się przez G. M. do skutków zdarzenia drogowego z dnia 2 października 2016 r. w [...], woj. [...], dopuścił dowód z pisemnej kompleksowej opinii biegłych z zakresu medycyny urazowej oraz wypadków drogowych Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie. Z opinii tej jasno wynika, że w czasie wypadku G.

M. nie miał zapiętego pasa bezpieczeństwa oraz doznał śmiertelnych obrażeń ciała na skutek uderzenia głową w wewnętrzną powierzchnię dachu samochodu [...]. Biegli wskazali również, że gdyby pokrzywdzony był zapięty pasem bezpieczeństwa, to nie uderzyłby głową w wewnętrzną powierzchnię dachu samochodu, a w takiej sytuacji nie doznałby tak poważnych obrażeń głowy. Ryzyko odniesienia przez pokrzywdzonego obrażeń ciężkich i śmiertelnych byłoby tym samym zdecydowanie mniejsze. Biegli dodali nadto, że nie są w stanie bardziej precyzyjnie ustalić, na ile mniejsze byłyby dla pokrzywdzonego skutki zdarzenia, gdyby był on zapięty pasem bezpieczeństwa. Wskazane ustalenia były przedmiotem pogłębionych rozważań sądu odwoławczego poczynionych w sekcji 3 uzasadnienia formularzowego zaskarżonego wyroku (s. 6) cyt.: „[n]ie budzi zatem obecnie [wątpliwości], że pokrzywdzony w chwili przedmiotowego zdarzenia nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa. Okoliczności pozostałe przedmiotowego wypadku [również] nie budzą żadnych wątpliwości, w tym kwestionowana przez skarżącego [w apelacji] prędkość z jaką poruszał się samochód [...] (...). Przedmiotowy wypadek był następstwem naruszenia przez oskarżonego podstawowych zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, to jest znacznego przekroczenia prędkości administracyjnej dozwolonej, kierowania pojazdem pod wpływem środka odurzającego, co skutkowało utratą panowania nad pojazdem, zjechaniem na sąsiedni pas ruchu i czołowym zderzeniem z samochodem nadjeżdżającym z przeciwnej strony kierowanym przez G. M., który w chwili wypadku nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa, jak ustalił [s]ąd [o]dwoławczy i ta okoliczność mając na uwadze treść opinii biegłych z IES w Krakowie przyczyniła się do zaistniałych skutków wypadku i winna mieć wpływ na wymiar kary wymierzonej oskarżonemu” [przyp. SN] Podobnie ocenił te ustalenia faktyczne sam skarżący, czemu dał wyraz w treści zarzutu z pkt. 1 *petitum* kasacji i w uzasadnieniu tego zarzutu.

Okoliczność dotycząca niezapiętych pasów bezpieczeństwa przez G. M. i w ten sposób przyczynienia się przezeń do skutków wypadku, jak wynika to wprost z treść sentencji zaskarżonego orzeczenia i jego uzasadnienia, skutkowałą zmianą wyroku sądu pierwszej instancji zarówno w zakresie opisu przypisanego K. F. czynu (pkt I.1.), jak i w zakresie wymiaru kary pozbawienia wolności (obniżenia do

3 lat) (pkt I.2.). Jedynie odmiennie od skarżącego sąd drugiej instancji wywiódł, że cyt.: „(...) to nieprawidłowa technika jazdy oskarżonego była wyłączną przyczyną zaistniałego wypadku i spowodowała nieodwracalny skutek w postaci śmierci G. M.”. Wywód ten sprowokował skarżącego do wniosku, iż „w realiach niniejszej sprawy wystąpiła nieusuwalna wątpliwość, której rozstrzygnięcie na korzyść oskarżonego skutkowałoby brakiem przypisania skazanemu skutku w postaci śmierci pokrzywdzonego, co powinno mieć wpływ na wymiar kary wymierzonej skazanemu” zawartego w końcowej części zarzutu z pkt. 1 *petitum* kasacji. Takiego wniosku nie sposób jednak wysnuć mając na względzie analizę medyczną ww. opinii biegłych Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie, z której wynika, na co trafnie wskazuje prokurator w odpowiedzi na kasację, że „(...) pokrzywdzony G. M. w momencie zdarzenia drogowego nie miał zapiętego pasa bezpieczeństwa, przy czym z medycznego punktu widzenia, w hipotetycznej sytuacji odwrotnej, nie można jednoznacznie i kategorycznie wykluczyć możliwości powstania u pokrzywdzonego obrażeń śmiertelnych. Jednocześnie biegli wskazali, że gdyby pokrzywdzony miał zapięty pas bezpieczeństwa, to wówczas nie uderzyłby głową w wewnętrzną powierzchnię dachu samochodu, a w takiej sytuacji nie doznałby tak poważnych obrażeń głowy. Zatem ryzyko odniesienia przez niego obrażeń śmiertelnych byłoby tym samym zdecydowanie mniejsze, niemniej z uwagi na fakt, że odporność na urazy jest indywidualną cechą każdego człowieka, poczynienie bardziej precyzyjnych ustaleń jest niemożliwe”. W tej sytuacji nie sposób podzielić zarzutów skarżącego, że wobec kategorycznego stwierdzenia, że pokrzywdzony przyczynił się do powstania obrażeń śmiertelnych - z powodu niezapiętego pasa bezpieczeństwa - nie jest możliwym przypisanie skazanemu K. F. sprawstwa w zakresie skutku śmiertelnego.

Analiza przebiegu postępowania sądowego w przedmiotowej sprawie prowadzi zatem do jednoznacznego wniosku, że zarówno sąd pierwszej instancji, jak i sąd drugiej instancji, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i analizy materiału dowodowego, a wątpliwości w zakresie posiadania przez pokrzywdzonego zapiętego pasa w momencie zdarzenia zostały wyeliminowane w ww. opinii biegłych Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie. W tym stanie sprawy zarzut z pkt. 1 *petitum* kasacji, w myśl którego doszło do rażącego naruszenia

prawa procesowego, tj. art. 5 § 2 k.p.k., albowiem w sprawie nadal pozostają nierozstrzygnięte wątpliwości, które winny zostać rozstrzygnięte na korzyść skazanego K. F., przedstawia się jako oczywiście bezzasadny. Warto raz jeszcze wspomnieć, że biegli sądowi nie byli w stanie jednoznacznie stwierdzić, iż zapięcie pasów przez pokrzywdzonego pozwoliłoby mu na uniknięcie obrażeń śmiertelnych, o czym skądinąd w treści uzasadnienia kasacji wspomina również jej autor. Niemniej sąd drugiej instancji oceniając zgromadzony materiał dowodowy doszedł do słusznego przekonania, że pokrzywdzony przez brak zapiętych pasów przyczynił się do zaistniałych skutków wypadku, a okoliczność ta winna mieć wpływ na wymiar kary wymierzonej oskarżonemu, dlatego orzekając w zakresie wymiaru kary pozbawienia wolności uwzględnił powyższe ustalenia i obniżył jej wysokość do 3 lat. Skrócił zatem jej uprzednio orzeczony okres o 1 rok pozbawienia wolności, a zatem w sposób niewątpliwie korzystny i realnie odczuwalny dla skazanego K. F..

Jeśli chodzi o zarzut odnoszący się do rażącej niewspółmierności kary (pkt. 2 *petitum* kasacji), to formułowanie takiego zarzutu jest w postępowaniu kasacyjnym — z uwagi na jednoznaczną dyspozycję przepisu art. 523 § 1 zd. drugie k.p.k. — niedopuszczalne. Zabiegiem procesowym mogącym ewentualnie doprowadzić do zbadania i zrewidowania przez instancję kasacyjną rozstrzygnięcia sądu odwoławczego w tym zakresie, w którym dotyczyło ono kary, jest bądź to wskazanie na naruszenie przepisu (rzutującego na rozstrzygnięcie w przedmiocie kary), który ma charakter obligatoryjny w tym sensie, że nakłada na sąd obowiązek jego bezwzględnego respektowania albo przez wskazanie w kasacji na to, że orzeczenie kary o parametrach charakteryzujących się rażącą niewspółmiernością było wynikiem rażącego naruszenia przepisów, które w efekcie doprowadziło do dokonania w sposób wadliwy ustaleń faktycznych leżących u podstaw rozstrzygnięcia o karze. Jednak obrońca ani nie formułuje zarzutu nawiązującego do rozstrzygnięcia o karze przez zasygnalizowanie naruszenia przez sąd przepisu o charakterze zobowiązującym go do bezwzględnego postąpienia w określony sposób, ani też nie wskazuje na naruszenie przez sąd *ad quem* przepisów normujących sposób dokonywania ustaleń faktycznych, które legły u podstaw rozstrzygnięcia o karze w pryzmacie ustawowych kryteriów określania surowości kary (art. 53 § 1 i 2 k.k.). W nadzwyczajnym środku zaskarżenia został

zaprezentowany zarzut rażącej niewspółmierności kary w postaci czystej, tj. zgodnej z podstawą odwoławczą wskazaną w przepisie art. 438 pkt 4 k.p.k., niezgodną zaś — z brzmieniem przepisu art. 523 § 1 zd. drugie k.p.k.

Podniesione powyżej okoliczności implikowały ocenę o oczywistej bezzasadności kasacji obrońcy skazanego K. F., w związku z czym Sąd Najwyższy oddalił kasację, a o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzekł w oparciu o treść przepisów art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. W tej sytuacji rozpoznanie wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 18 maja 2023 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Wadowicach z dnia 16 kwietnia 2019 r. (art. 532 § 1 k.p.k.), zawartego w nadzwyczajnym środku zaskarżenia, stało się bezprzedmiotowe.

[PGW]

[ał]